

Баасы
келишимдик
баада

ЖАЛАЛ-АБАД
АКК

Март
2021-жыл
№2 (214)

Биздин сунуш - сизге киреше! Белес

Жалал-Абад Айылдык Консультациялык кызматтын гезити

"Чемпион Аялдар"

Жакында Жалал-Абад шаарында "Чемпион аялдар" деген аталышта форум болуп өттү.

Форумду "Жалал-Абад регионалдык Айылдык консультациялык кызматы" (ЖА АКК) коомдук фонду өткөрдү.

С. ЖОЙБОЛОТОВ
ЖА АККнын
директору

Г. САГЫНБАЕВА
Базар-Коргон
ААнын жооптуу
катчысы

А. ОСМОНОВА
Жогорку
Кеңештин
депутаты

Ы. ЫЗАБЕКОВ
Өкмөттүн Жалал-
Абад облусундагы
ыйгарым укуктуу
Өкүлчүлүгүнүн
орун басары

МАКСАТЫ:
Аялдарды жергиликтүү деңгээлде чечим чыгаруучу процесстерге катышууга мотивациялоо жана коомдогу бардык сфераларда алардын активдүүлүгүн күчөтүү жана стереотиптерди жоюуга түрткү берүү.

Мында Жогорку жана Жергиликтүү Кеңештин депутаттары, социалдык бөлүмдүн жетекчилери, судья айым, мектеп директорлору жана ишкер айымдар элеттик активист аялдарга өз ийгиликтерин презентациялап, аларды мотивациялап, дем берди.

Жалал-Абад регионалдык Айылдык консультациялык кызматы 2020-жылдын июль айынан тартып, бул долбоорду аткарып келе жатат.

А. МАМАДАЛИЕВА
ишкер айым

Жыйынтыгында 10 айыл аймакта 600 аялдардын потенциалы жогорулады. 40тан ашуун айымдар Жергиликтүү Кеңешке депутаттыка талапкерлигин коюшту.

Долбоор алкагында сынак жарыяланып, Жалал-Абад, Ош, Баткен облустарынын 10 айыл аймагынан 40 активдүү, кызыктар аялдар заявка беришкен. Алар атайын критерийлер аркылуу тандалып алынган. Айымдар Лидерлик мектебинде тренингдерден өтүшкөн соң, алар айыл аймагында 15 аялдан турган группа түзүп, өздөрү алган билимдерин бөлүшүп, окууларды өткөрүштү.

Форум Кыргыз Республикасындагы АКШ Элчилигинин Демократиялык Комиссиясынын каржылык колдоосу менен "Активдүү Аялдар – өзгөрүүгө өбөлгө" долбоорунун алкагында өткөрүлдү.

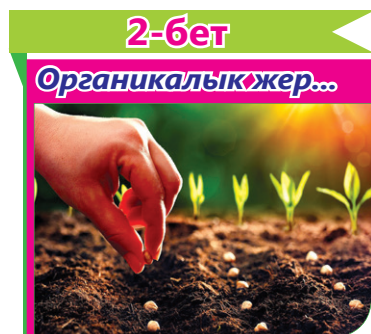
Н. МАМАСАЛИЕВА

Жолчу кызы Сапаргүл
Жалал-Абад облусунун Сузак райондук сотунун судьясы

Ж. МАВЛЯНОВА
Аксы району, Кашка-Суу АӨнүн Жергиликтүү Кеңешинин депутаты

Органикалык чарба жүргүзүүнүн негизги максаты айлана-чөйрөгө зыян келтирбестен табигый таза, сапаттуу азык-түлүк продукциясын өндүрүп алуу. Органикалык чарба жүргүзөм деген фермер 3 принципти колго алуусу керек:

- ▲ экологиялык коопсуздук,
- ▲ социалдык жоопкерчилик,
- ▲ экономикалык коопсуздук.

Мүмкүн болушунча сырттан келген каражаттарга көз карандуулукту азайтуу зарыл! Болгон мүмкүнчүлүктү пайдаланып, айыл чарбаны натыйжалуу жана туруктуу башкарууга багыт алуу бүгүнкү күндүн талабы деп билүүбүз шарт!

Ал үчүн кыртыштын жардылышынын алдын алуу, которуштуруп айдоо ыкмасын колдонуу, сапаттуу үрөндөрдү эгүү, органикалык жер семирткичтерди колдонуу, өсүмдүктөрдүн илдеттери, зыянкечтери жана отоо чөптөрү менен күрөшүүдө биопрепараттарды, тундурмаларды колдонуубуз зарыл!

Органикалык чарба жүргүзүүнүн өзгөчөлүгү

Айырмалап билип алуу шарт!!!

Кыртыштын булганышынын бирден бир себептери төмөнкүлөр:

1) УУЛУ ХИМИКАТТАР (пестициддер) – булар уулуу (биоциддүү) касиети бар химиялык препараттар. Бул сөз латын тилинен «пестис» - жугуштуу нерсе жана «цидо» - өлтүрөм деген сөздөрүнөн келип чыккан. Пестициддер эмнеге каршы колдонулушуна жараша бир нече класстарга бөлүнөт:

АЛАР:

▲ **Инсектициддер жана акарициддер** – зыяндуу курт-кумурскаларга жана кенелерге каршы колдонулуучу препараттар.

▲ **Фунгициддер** – өсүмдүктөрдүн илдеттери менен күрөшүүгө пайдаланылат.

▲ **Гербициддер** – отоо чөптөргө каршы колдонулат.

Буларды өтө зарыл болгон учурда гана өсүмдүктөрдү коргоонун башка (агротехникалык, биологиялык жана механикалык) ыкмалары менен бирге колдонуу зарыл.

2) АГРОХИМИКАТТАР – айыл чарбасынан интенсивдүү түшүм алуу үчүн пайдаланылган синтетикалык минералдык жер семирткичтер. Көбүнчө минералдык жер семирткичтердин өлчөмүн так аныктабай, топурактын өзгөчөлүктөрүн эске албай, өлчөмүн ашыкча берүүдөн топурактын булганышы жүрөт.

3) БУЛГАНУУЧУ УУЛУУ ЗАТТАРДЫ КАМТЫГАН АТМОСФЕРАЛЫК ЖААН-ЧАЧЫН ЖАНА ГАЗ ТҮТҮНДҮҮ КОШУМАЛАР чоң зыян келтирет. Топуракта адам баласынын ден соолугу үчүн коркунучтуу оор металлдар кадмий сыяктуу заттарды чогултууга жөндөмдүү.

4) ӨНДҮРҮШ ТАШТАНДЫЛАРЫ ж.б. Топурактын булганышына өндүрүштөн чыккан таштандылар. Шаар жана калктуу конуштарга жакын жайгашкан аймактарды тиричилик жана күл таштандылары топуракты булганууга алып келүүдө. Жогорудагы белгилер топуракты булганууга гана алып келбестен, топурактын деградацияланышына да алып келүүдө.

Ал үчүн биз сиздерге биоорганикалык жер семирткичтерди колдонууну сунуштайбыз:

Илдеттерге колдонулуучу препараттар:

КОСАЙД 2000. Сууда эрүүчү гранул түрүндөгү препаративдүү формадагы зат. Артыкчылыгы – айыл чарба эгиндеринин козу карын жана бактериялык илдеттерине каршы күрөшүүдө колдонулат. Ал картошканын, помидордун фитоптороз, альтернариоз, пияздын переноспороз, мөмөлүү бактардын монилиоз, бактериалдык күйүккө, жүзүмдүн боз чириги жана мильда илдеттерине каршы колдонулат.

ТРИХОДЕРМИН.

Кургак порошок жана суу суспензиясы түрүндө болот. Триходермин +14°Cдан жогору температурада активдүү болот. Ойгонгон споралары +(7-8) градуска чейин активдүү бойдон кала берет. Эгерде препарат жазында колдонулушу керек болсо, аны түштөн кийин топурак жакшы ысыганда колдонуу керек. Жүгөрүнүн козу карын жана кара көсөө, исиркек кара көсөө ооруларына каршы колдонулат. Аны органикалык жер семирткичтер менен бирге колдонгондо жакшы натыйжасын берет.

Колдонуу:

7 л триходермин суспензиясына 10-15 литр суу кошуп, дары чачуучу техниканын жардамында 1 тонна үрөндү эгүүдөн 3-4 саат мурда зыянсыздандыруу керек. Айыл чарба өсүмдүктөрү өсүү мезгилинде б.а. 5-6 жалбырак чыгарган мезгилинде 350-400 литр сууга 5-7 литр триходерминди аралаштырып чачуу керек. 2-жолу 18-20 күндөн кийин ушул эле дозаны кайталап чачуу керек. Даярдалган аралашманы кечинде, күн салкын мезгилде колдонуу талапка ылайыктуу.

Мындан сырткары:

Биолигнин, Бактофит, Ризо Витал 42, өсүмдүктөрдүн кайнатмалары сыяктуу илдеттерге каршы биопрепараттарды сунуштайбыз. Булар ЖА АККнын башкы кеңсесинде сатылат.

Кийинки санда, айыл чарба өсүмдүктөрүнүн зыянкечтери менен күрөшүү ыкмалары берилет.

«Элдик ыкма» китепчеси, Жалал-Абад, 2019-ж. ЖА АКК

Жер семирткичтер - жердин асылдуулугун көтөрүү, мол жана сапаттуу түшүм алуу максатында колдонулат. Жер семирткичтерди чачууда алгач топурактын сапатын билип, качан, кайсы убакта, кандай жер семирткичтер колдонулаарын дыйкан билүүсү керек. Ушуларды эске алып, жер семиртүүдө болжолдуу план түзүлсө, түшүмдүүлүктү 30-40 пайызга чейин жогорулатса болот. Жер семирткич өлчөмүнөн ашыкча же кем берилсе, өсүмдүктүн өсүүсүнө, түшүмдүн мол болушуна терс таасирин тийгизет. Бул үчүн жакынкы жердеги агрохимиялык лабораторияларга айдоо аянтынын 5-6

жеринен (15-20 см тереңдиктен) 50-100 г өлчөмүндө топурак казып алып, анализден өткөрүп, топуракка жетишпеген жер семирткичтерди аныктап алып, анан берүү талапка ылайык.

Топуракка кайсы зат жетишпей жатканын билүү маанилүү!

Азот жетишпесе, жалбырактар майда болуп, түсү күңүрт жашыл, саргыч тартып, эрте түшө баштайт.

Фосфор жетишпесе, жалбырактарынын түсү кочкул жашыл тартып калат.

Калий жетишпесе, жалбырактарынын четтери саргыч-күрөң тартып, чирий баштайт!

ЖЕР СЕМИРТКИЧТЕРДИН ТҮРЛӨРҮ:

► **Органикалык** (кык, компост, биогумус, суюк жер семирткичтер);

► **Минералдык** (азоттук, фосфордук, калийдик);

► **Бактериалдык;**

► **Микро семирткичтер.**

БАКТЕРИАЛДЫК ЖЕР СЕМИРТКИЧТЕР

Мындай жер семирткичтердеги бактериялар өсүмдүктөрдүн өсүп жетилүүсү үчүн керектүү элементтерди камтуу менен топурактын күрдүүлүгүн жогорулатууга таасирин берет.

Азыркы убакта бактериалдык жер семирткичтердин кеңири таралган түрлөрү: **нитрагин, азотобактерин, фосфобактерин, ризорцин.**

Нитрагиндин курамында клубеник (түймөктүү) бактериялар камтылгандыктан, абадагы азотту жутуп, топтоо өзгөчөлүгүнө ээ. Эгүү алдында нитрагинди сууга кошуп, чанактуу өсүмдүктөрдүн үрөнүн иштетүүдө колдонулат.

Бардык эгиндер, жашылча өсүмдүктөрүнүн өсүшү жана өнүгүшү үчүн жетиштүү көлөмдө азот талап кылат. Бактериялар менен симбиоздогу буурчак өсүмдүктөрү соя, беде, буурчак, жашыл буурчак, төө буурчак, нокот азотту абадан жутуу менен алардын азот муктаждыгын камсыз кылат. Буурчак өсүмдүктөрүнүн тамырында жашаган бактериялар түйүндөрдү түзүшөт, андагы элементтер азотту абадан байлап, өсүмдүктөр үчүн жеткиликтүү азотту кошулмага айланат.

Мындан сырткары:

НС-Нитрагин, Азотобактерин, фосфобактерин сыяктуу жер семирткичтерди да сунуштайбыз.

МИКРОСЕМИРТКИЧТЕР

Булардын курамында өсүмдүккө эң керектүү кобальт, марганец, темир, цинк, бор, жез, молибден жана башка элементтер бар. Алар козу карын илдеттерине каршы күрөшүүдө жакшы таасир берет. Микроэлементтер жетишсиз болсо, өсүмдүктөр ар кандай ооруларга чалдыгып, куурайт. Марганец – куурап бара жаткан жалбырактардагы фосфор элементинин жаңы жалбырактарга жетүүсүнө таасир берет. Кобальт, жез жана бор өсүмдүккө азот элементинин жеткиликтүүлүгүнө көмөк көрсөтөт.

Молибден өсүмдүктөрдүн фосфорду сиңирип алуусуна жардам берет. Микро жер семирткичтер топуракка, үрөндү себүү алдында иштетүү, кошумча азыктандыруу, өсүмдүктөрдүн тамыр системасын микроэлементтердин эритмесине бир нече саат чылап коюу менен колдонулат.

ЖЫГАЧТЫН КҮЛҮ

Жыгачтын күлүнүн курамында калий, фосфор өсүмдүккө жеңил сиңимдүү. Мындан башка кальций, магний, темир, күкүрт, цинк бар. Бул микроэлементтер жашылчаларга, көп жылдык дарактарга, мөмөлүү жана декоративдик дарактарга керек.

«Органикалык чарба жүргүзүү» китепчесинен алынды.

Долбоордун экинчи фазасы башталды

«Жалал-Абад облусундагы жергиликтүү калктын тамак-аш коопсуздугун жакшыртуу» долбоору.

ДОЛБООРДУН МАКСАТЫ:
Толук кандуу тамактанууга шарты туура келбеген, аярлуу топтор жана балалуу үй-бүлөлөрдүн азык-түлүк коопсуздугун жана тамактануусун жакшыртуу.

Мөөнөтү:
Февраль, 2021-жыл
Июль, 2022-жыл.

Камтылган аймактар:
Жалал-Абад облусунун Сузак, Базар-Коргон, Ноокен, Аксы, Ала-Бука райондорундагы 11 айыл өкмөттүн ичинен 15 айыл камтылды.

Жалпысынан жергиликтүү аялдардан түзүлгөн 100 топ азык-түлүктү диверсификациялоо жана кайра иштетүү менен алектенет.

ТӨМӨНКҮ БАГЫТТАРДА ЖУМУШТАР АЛЫНЫП БАРЫЛАТ:

- ▲ 35 топ, айыл чарба азык-түлүктөрүн өндүрүүнү түркүндөштүрөт (диферсификация);
- ▲ 10 аялдардан түзүлгөн топ, тамак-аш өндүрүшүн толуктоо иретинде, жергиликтүү сорттордун үрөн банкын өнүктүрүшөт;
- ▲ 28 аялдар тобу, салттык азык-түлүк өндүрүшүн органикалык азык-түлүк өндүрүшүнө айланташат;
- ▲ 16 аялдар тобу климаттын өзгөрүшүнө туруктуу келген айыл чарбасын өнүктүрүүгө салым кошот;
- ▲ 11 аялдар тобу жергиликтүү азык-түлүктөрдү өздөрү өндүрүп, камсыздоочулар, жеткирүүчү өкүлдөр (поставщиктер) болуп кызмат көрсөтүүсүнө шарттарды жаратышат.

400 АЯРЛУУ ҮЙ-БҮЛӨ АЗЫК-ТҮЛҮК ӨНДҮРҮШҮН ЖАКШЫРТЫШАТ.

Анын ичинен:

- ▲ 250 аярлуу үй-бүлөлөрдөн: 4 топ багбанчылык, 4 топ сүт багытындагы эчкилерди багуу, 4 топ жашылча өстүрүү, 1 топ чакан күнөсканада жашылча өстүрүү, 4 топ мөмө-жемиштерди кургатуу боюнча түзүлүп, аларга агротехникалык окуулар уюштурулат.
- ▲ 150 аярлуу үй-бүлө азык-түлүк өндүрүшүнөн тышкары жергиликтүү үрөн банкын иштеп чыгуу менен алектенишет.
- ▲ Балансташтырып тамак-аш даярдоо практикаларынан өткөн 80 үй-бүлөдө балдардын тамактануусу жакшырат.

аялдардан түзүлгөн 156 өз ара жардамдашуу топтору жана 500 аз камсыз аярлуу үй-бүлөлөр жана Сузак районунун Барпы айылында 50 үй-бүлө менен иш алып барылып, жакшы ийгиликтерге жетишкен. Тамак-аш коопсуздугу, түркүндөштүрүп тамактануу ошондой эле тийиштүү агротехникалык тренингдерден өтүшкөн.

Бул иш-чаралар Fair and Sustainable Development Solutions (FSDS) коомдук фондунун колдоосу менен «Жалал-Абад облусундагы жергиликтүү калктын тамак-аш коопсуздугун жакшыртуу» долбоорунун алкагында Жалал-Абад регионалдык Айылдык консультациялык кызматы жана «Эне-Мээрими» коомдук бирикмеси менен биргеликте аткарылат.

А. ТОКТОСУНОВ, долбоордун координатору

Сузак районунун Барпы айылында толук кандуу тамактанууга шарты жок болуу коркунучу бар 1 жаштан 3 жашка чейинки балдары бар 80 үй-бүлө тандалып алынат. Аларга климаттын өзгөрүшүнө карата туруктуу ыңгайланышкан айыл чарбасын жүргүзүү жана түркүндөштүрүп, туура тамактануу боюнча окуулар уюштурулат. Андан тышкары 80 үй-бүлө тамактануусун жакшыртуу максатында сүт багытындагы эчкилер, сапаттуу жашылчанын уруктары, сапаттуу жакшырылган бак көчөттөр, жергиликтүү породадагы тооктор менен камсыздалышып, атайын тренингдерден өтүшөт. Эскерте кетсек, бул добоордун биринчи фазасында Ноокен жана Ала-Бука райондорунда

Башка мөмөлүү бактар сыяктуу эле, алма атайын көңүл бурууну жана камкордукту каалайт. Кам көрүүнүн негизги эрежелери төмөндөгү иш-чараларды үзгүлтүксүз жана өз убагында өткөрүүдө камтылат:

1. Сугаруу.
2. Бактын калыптануусу.
3. Алманы кыркуу.
4. Мульчалоо.
5. Кошумча жер семирткич берүү.
6. Ар кандай илдеттерден, ошондой эле зыянкечтерден коргоо.

Мөмөлүү бактар алгачкы жылдары ага берилген бүтүндөй азыктануу аянтын өздөштүрбөгөндүктөн, сугат бакчаларындагы катарлардын жана бактардын ортосундагы бош орунга башка өсүмдүктөрдү айдоого болот. Биринчи кезекте, жашылчаларды, кызылгатты, гүл-декоративдик өсүмдүктөрдү айдоого болот. Катар аралыгындагы өсүмдүктөрдү тандоодо жашылчаларга артыкчылык берилет, алар суунун жана азыктык заттарды керектөө чегинде мөмөлүү

Көчөтүндө кам көрсөң илдет жолобойт

бактар менен бирдей ыргакка ээ эмес (ушул себептен улам катар аралыгында дан өсүмдүктөрүн айдоого болбойт, алар, булганыну жогорулатат жана бакчада кемирчичтердин жайылуусу үчүн шарт түзөт). Кеч күзгө чейин тез-тезден сугарып турууну талап кылган өсүмдүктөр (кеч бышуучу жашылчалар, картошка) бактардын өсүшүнүн созулушун же өсүүнүн экинчи толкунун пайда кылат. Бул мөмөлүү бактардын кышка даярдануусуна тоскоолдук кылат, кышкы мезгилде алардын үшүп калуусуна жана тоңуп калуусуна шарт түзөт.

Катар аралыгындагы өсүмдүктөн көз карандысыз, бактардын алдында топуракты кара буу алдында, отоо жок абалда кармоо керек. Сөңгөк тегерегиндеги топуракты мульчалоо керек. Мульча аны ашыкча буулануудан, жайында күйүп

кетүүдөн жана кышында терең үшүп калуудан коргойт. Мульча алдында микробиологиялык активдүүлүк күчөйт, жамгыр сөөлжандары көбүрөөк өрчүйт. Шордуу топуракта мульчалоо буулануунун азайышына байланыштуу үстүнкү горизонтторго зыяндуу туздардын чыгуусун азайтат. Мульча катары таарынды, ар кандай өсүмдүк калдыктары, чиринди, майда саман, мульча кагаз пайдаланылат. Кышында бактарды кемирчектердин жабыкатуусунан алыс болуу үчүн аны бакчадан чыгарып салышат же катар аралыгында көмүшөт. Бул ыкма көп эмгекти талап кылат, бирок өзүн актайт.

Эгер жаш бак жыш отургузула турган бою жапыз бак болсо, өсүмдүктөрдүн катар аралыгы иштетилбейт же болгону 1-2 жыл иштетилет. Гумус аз сугат бакчаларында, чаңдаган топу-

ракта сидераттар деп аталган өсүмдүктөрдү себүү, өстүрүү жана айдоо оң таасир тийгизет. Алар белгилүү деңгээлде кыкты алмаштырат. Өзгөчө фацелия, күздүк кара буудай, горчица, күздүк вика, донник жана башка буурчак же дан өсүмдүктөрү жакшы өсөт. Сидераттар уруктанууга чейин айдалбайт жана гүлдөө убагында аларды кайра казып салат. Бакчаларда отоо чөптөрдү жулуп, аларды бакчадан чыгарып жана өрттөөгө болбойт. Сидераттар сыяктуу өсүмдүктөрдүн калдыктарын топуракка аралаштырууга же мульча катары пайдаланууга болот, чоң жана жыгач калдыктар компост даярдоо үчүн колдонулат. Сугат бакчаларындагы топуракты чөп бастырып кармоого болот. Катар аралыкка көп жылдык чөптөр себилет жана бир нече жылга калтырылат. Чөптүн

өсүшүн азайтуу үчүн, аларды тез-тезден чаап (сезондо 5-6, 8 жолуга чейин) жана чабылган чөптү катар аралыкта калтырышат. Бул чым-чиринди тутуму заманбап интенсивдүү чарбаларда көп колдонулуп келет. Сулу, көөдө чөп, житняк жана башка дан өсүмдүктөрү сыяктуу чөптөр пайдаланылат. Чөп бастыруунун газондук тутуму бакчага көрк берет. Жантайма жердеги бакчада эрозиянын алдын алуу үчүн дайыма топуракты чөп бастырып кармоого туура келет.

Сугарылбаган бакчаларда топуракты кара буу алдында кармоо керек, анткени дал ушул тутум нымды жакшы сактоону камсыздайт: вегетация мезгилинде 5-6 ирет топурак жумшартылат, күзүндө – кайра казуу, жазында – эрте малаланат.

М. ТӨРӨГЕЛДИЕВ, агроном

Кыргыз Республикасынын
Өкмөтүнө караштуу Суу ресурстары
мамлекеттик агенттиги

Билимдерин тереңдеттишти

"Суу ресурстарынын климаттык өзгөрүүсүнө жана табигый кырсыктарга туруктуулугун жогорулатуу" долбоорунун алкагында Чүй, Кадамжай, Ноокат, Ноокен жана Базар-Коргон райондорундагы долбоор менен иштешип жаткан СПАлардын мүчөлөрүнө жана СПА дирекциясы үчүн тренингдер өткөрүлүп жатат. Катшыуучулар административдик башкаруу, финансылык башкаруу, эксплуатация жана СПАдагы ирригациялык техникалык тейлөө жана эксплуатация боюнча билимдерин тереңдеттишти.

Өткөрүлгөн тренингдердеги сурамжылоонун анализи менен катышуучулар тренингден 20-70% чейин билимин жогорулатышкан.

Учурда агрономия багытында топурактын асылдуулугун жогорулатуу жана жерди эгүүгө туура даярдоо багытында да окуулар

жүрүп жатат. Окууларга аялдардын катышуусун жогорулатуу максатында команда мүчөлөрү жер-жерлерде чакыруу иштерин жүргүзүп жатышат. Алдыдагы айларда да СПА мүчөлөрү үчүн эң пайдалуу тренингдер өткөрүлүүсү пландалууда.

Алимбек
Кызы Жийдегүл

Жаз жарыш-күз күрөш

Жалал-Абад облусуна караштуу Ноокен районунун Чоң-Багыш айылында түзүлгөн "Адилет" өз ара жардамдашуу топтору парник жасоону үйрөнүштү. Анда помидордун жана болгар калемпиринин үрөндөрүн себүү боюнча практикалык окуудан өтүшү.

Окуудан өткөн топтогу аялдар өз үйлөрүндө ушундай үлгүдөгү чакан парник жасап, анда үрөндөрдү сээп, көчөт жетилтишет.

Парниктин түрлөрү көп. Күн жылып калганына байланыштуу жөнөкөй парник жасалды. Эгер февраль, март айында жасалганда жылуу парник жасоо сунушталмак. Анда жерди 1 лопатканын башы менен тең топурагын алып салып, түбүнө жылкынын кыгын төшөш керек дейт. Себеби андан жылуу тап топуракка берилип турат.

Ал эми азыркы парник жердин бетин лопатка менен тээп жиберип, анын үстүнө кум септи да эленген чириндинин ири фракциясын, андан кийин эленген майда фракциясын төшөдү. Үрөндөрдү майда терең эмес жөөкчө жасап экти. Жөөкчө жасап сепкендин себеби кийин пикировка

жасабай эле отургузганда ушул жерден алып, көчөт отургузганга болот экен. Себеби аралыктары бирдей болуп, суюлтуу иштери жүргүзүлбөйт. Ири фракциядагы топуракты төшөгөн соң, лейка менен жакшылап 90% нымдуулукта суу себилди. Үрөндү сепкен соң суу куюлбайт. Качан гана топурактын бети агарып калганда өтө көп эмес нымдап гана суу куюш керек. Пленкасын жаап койгон бойдон 4-5 күн ачпайт, түнкүсүн 2 жерге лампочка коюш керек. Себеби үрөн сутка бою жарыкка муктаж болот.

Окууну ЖА АККнын облустук-эксперт адиси Төрөгелдиев Муктар кызыктуу алып барды.

Бул иш-чаралар Fair and Sustainable Development Solutions (FSDS) коомдук фондунун колдоосу менен «Жалал-Абад облусундагы жергиликтүү калктын тамак-аш коопсуздугун жакшыртуу» долбоорунун алкагында Жалал-Абад регионалдык Айылдык консультациялык кызматы менен жүзөгө ашырылат.

ЭСКЕРТҮҮ:
Парник боюнча
ЖА АККда китептер сатылууда.

Н. МАМАСАЛИЕВА

Аткаруучу: **giz** Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Өзүбүздүн өндүрүштү колдойлу

Кымбатчылык күчөп турган убакта, мүмкүн болушунча азык-түлүктөрдү өзүбүз өндүрүү аракеттерин жасашыбыз мезгилдин талабы болууда. Бүт дүйнө жүзүнө бүлүк салган «COVID-19» пандемиясы ар бир үйдө 1 тонна буудайдын запасы туруш керек экендигин эскертти. 2019-жылы мурда пайдаланылбай жаткан кайракы аянттарга күздүк буудай эгип, мол түшүм алууну көздөгөн долбоор башталган. Биринчи жылы Сузак районундагы Курманбек жана Көк-Арт Айыл өкмөттөрүндө кайракы аянттарга «Айдабай түз себүү» ыкмасын колдонуп, 150 га аянтка буудай айдалган. Натыйжада дыйкандар алды 30-35 ц, орточо 19-20 центнерден түшүм алып, кымбат баада сатууга жетишти.

Долбоор алкагында ушул жылдын январь айында «Золотой Колос» деген аталышта кооператив түзүлдү. Кооператив мындан ары кайракы аянттарды натыйжалуу иштетүүнү туруктуу улантып кетүү максатында, өзүбүздүн өндүрүштү колдоп, эл өзү өндүргөн буудайдан ун тарттырып пайдаланыш керек деген принципте жумуш баштады. Мында биринчи жылдагы буудайдын түшүмүнөн 2 т буудайды тегирменге тарттырганда, ундун чыгышы 1520 кг же 76 пайызды түздү.

Б у й - руса күздө буудай эгем деген дыйкандар кезекте турушат.

Учурда долбоор алкагында 390 га аянтка күздүк буудай, 60 га жаздык арпа себилди. Аларды кароо, асыроо, мал-жандыктардан кайтаруу жумуштары жүрүп жатат. Дыйкандар түрдүү тоскоолдуктарды басып өтүшүүдө.

Эмне үчүн өзүбүз өндүрүп, өзүбүз пайдаланганга болбосун. Албетте болот. Бул кадамдар буйруса, элдин камын ойлогонго, өзүбүздүн жергиликтүү ресурстарды пайдаланганга шарттарды жаратат.

Өзүбүздүн өндүрүштү колдойлу, биригели!

Бул долбоор Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Германия эл аралык кызматташтык коомунун) «Аймактарды комплекстүү өнүктүрүү» программасынын Сузак районунун кайракы жерлеринде буудай жана арпа өстүрүү үчүн туруктуу система түзүү» долбоорунун алкагында, Европа Биримдиги жана Германиянын Экономикалык кызматташтык жана өнүктүрүү федералдык министрлигинин (BMZ) каржылоосу менен ишке ашырылып жатат.

Макаланын мазмуну Жалал-Абад АККнын жеке жоопкерчилиги:

Насипа МАМАСАЛИЕВА

Буудайдын отоо чөптөрү

Күздүк буудай эгилген кайракы аянттарда буудайдын төмөнкүдөй отоо чөптөрү басымдуулук кылат.

СОЙЛООЧУ КЕКИРЕ (Горчак ползучий) – карантиндик, көп жылдык, тамыры сойлоочу отоо чөп. Бардык топуракта өсөт. Уругу, тамырынын майда бутактары менен көбөйөт. Тамыры күчтүү, бат эле аянтты ээлеп, маданий өсүмдүктөрдү сүрүп чыгарат. Бутактары 70-100 см тереңдиктен өсүп чыгат. Кекире 1,5 миң ге чейин урук пайда кылат, салмагы боюнча бедеге жакын. Эгер беденин чөбүндө 0,5-1% кекире болсо, мал ууланат.

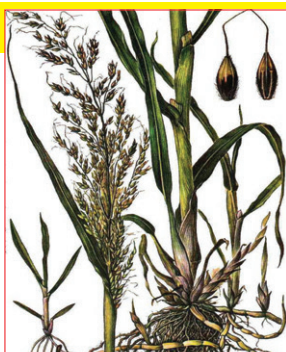
СОЙЛОК (Овес пустой, овсюг)–

Бир жылдык, тамыры күчтүү, чачы сымал 136-161 см терең кеткен, сабагы тик өсүүчү өсүмдүк. Март-май айларында дан өсүмдүктөрүнүн арасында дүркүрөп өсүп чыгат. Июнь-июль айларында гүлдөйт. Талааларда, бактарда, жолдун жээктеринде кеңири тараган.

БУУРЧАК (Горошек мышинный)–

тамыры терең кеткен. Сабагы жабышкак оролгон, жалбырактары кезектешип жайгашкан кош канат сымал, түрүлгөн мурутчалары бар, гүлдөрү көк түстөгү көп жылдык чөп өсүмдүгү. Апрель-май айларында өнүп чыгат, биринчи жылы июль-октябрь айларында гүлдөйт, август айында мөмө байлайт. Талааларда, жайыттарда айрыкча жаан-чачын көп түшкөн жылдары дүркүрөп өсүп, маданий өсүмдүктөрдүн өсүшүнө, түшүмдүүлүгүнө терс таасирин тийгизет.

Гумайдын 3 түрдүү тамыры болот:

1. Эски тамырлар сакталып калган жана уруктай турган сабактары өсүп чыгат.
2. Биринчи тамырлары өсүп чыгып, жаңы сабактарды пайда кылат.
3. Запас тамырлар, узун болуп топуракка терең кирип, кыштан чыкканда жана сабактардын өсүп чыгуусуна шарт түзөт.

Гумай тамырлары жана уругу менен көбөйөт. Бышып жетилген уругу айрыкча сугат суусу менен көп таркалат. Уругу Судан чөбүнүн (суданская трава) үрөнүнө окшош болгондуктан аларды ажыратуу мүмкүн эмес. Негизинен уругу эрте жазда нымдуу топуракта 5-6 см тереңдиктен өсүп чыга алат.

ГУМАЙ (Джонсоновая трава, сорго

алепская). Гумай - көп жылдык жапайы отоо чөп. Ал пахта, жүгөрү, күн карама, буудай жана башка өсүмдүктөрдүн арасында көп өсөт да түшүмдүүлүккө өтө чоң терс таасирин тийгизет. Талаа шартында бийиктиги 2 метрге чейин өсүшү мүмкүн. Тамыры жана жаңы өсүп чыккан жалбырактары уулуу келип, бардык жаныбарлар үчүн коркунучтуу болуп эсептелинет, малдар ууланат. Себеби гумай жалбырактарына «синил» кислотасын жыйноочу жапайы чөп өсүмдүгү болуп эсептелет.

Гумай менен күрөшүү жолдору төмөндөгүчө:

- ▶ жерди 25-30 см тереңдикте айдоо;
- ▶ арыктын чекесине гумайдын өсүүсүнө жол бербөө;
- ▶ тамырларын жыйнап, өрттөп салуу.

Бул химиялык препараттар менен дан эгиндерин дарылоо жолун билгиңиздер келсе, жер-жерлердеги райондук АККнын консультанттарына кайрылсаңыздар болот.

ЖА АККнын адистеринин изилдөөлөрүнүн жыйынтыктарынан алынды. Сузак районуна караштуу Көк-Арт өрөөнүндөгү кайракы аянттарда изилденди (2020-жыл).

ЭСКЕРТҮҮ:

Отоо чөптөр менен күрөшүү үчүн дары-дармектерди 0770 03-01-02 номерине чалып, сатып алсаңыздар болот.

Дареги: Жалал-Абад ш., Курманбек көчөсү-10.

ЖА АКК

Смалак баалуу жашылча

Смалак – баалуу диетикалык жашылча, айрыкча балдардын тамагы үчүн. Смалактын жалбырагында 10% кургак азык, 1,4% кант, 3,4% белок бар.

ВИТАМИНДЕР: Смалакта К витамини басымдуу кездешет. Ал филлохинона деп да аталат. Орточо эсеп менен адам баласына 120 мкг талап кылынат. 100 граммдык боосунда 483 мкг кездешет, суткалык норма 402% түзөт.

Бета-каротин көбүрөөк кездешет. Бир күнгө 90%. Провитамин А 100 граммда 750 мкг кездешет. Бул деген күнүнө керектелүүчү норманын 83,3% түзөт деген сөз. Андан сырткары төмөнкү витаминдер кездешет:

- ▲ Аскорбин кычкылы (С) — 61,1%;
- ▲ Фолий кычкылы (В9) — 20%;
- ▲ Витамин Е — 16,7%;
- ▲ Витамин В2 — 13,9%.
- ▲ Азыраак В1, В5, РР, В6, В4 витаминдери кездешет.

МИКРОЭЛЕМЕНТТЕР

Шпинат темирди көп камтыган өсүмдүк болуп саналат. Анын жалбырагында 13,51 мг темир кездешет. Бул суткалык норманын 75,1% түзөт дегенге барабар.

МАРГАНЕЦ.

Нерв системасынын иштешин нормалдаштырат. Күнүмдүк норманын 44,9% пайызын түзөт дегенди билдирет. Андан сырткары төмөнкү компоненттер кездешет.

- ▲ Калий — 31%;
- ▲ Магний — 20,5%;
- ▲ Кальций — 10,6%;
- ▲ Фосфор — 10,4%;
- ▲ Натрий — 1,8%.

Кызыктуу факт:

Смалактагы жашыл түскө хлорофил жооп берет. Хлорос жашыл дегенди түшүндүрөт. Аны бышырган учурда бул хлорофил феофитин деген активдүү затка айланат. Ал зат ткань пайда кылуу процессине катышат. Ошондуктан, бул өсүмдүктү үзбөй пайдалануу аз кандуулук ооруусунун алдын алат.

АШ БОЛУМДУУЛУГУ

Смалак курамында белоктун көп кездешүүсү менен даңкталып келет. Эт, чанактуу өсүмдүктөрүнөн кийинки орунда турат десек да болот. Ошондуктан этти аз жейм десеңиз же таптакыр жебейм десеңиз смалакты салаттарга, соустарга, шорпого кошуп жесеңиздер болот.

КАЛОРИЯЛУУЛУГУ

100 граммда 22 ккал бар, 2 г углеводдор кездешет. Шпинат акырындык менен организмге энергия бергендиги менен айырмаланат.

Демек мындай жыйынтыкка келүүгө болот: Смалак кант диабетти жана ашыкча салмактуулук менен жабыркагандар үчүн өтө пайдалуу өсүмдүк. Ал диеталык тамактануу жүргүзүп жаткан жана өсүмдүк менен гана тамактанган адамдар (вегетариан) үчүн мыкты азык.

ЭСКЕРТҮҮ:

Смалакты өстүрүүнүн агротехнологиясы боюнча ишканага келип, консультация алсаңыздар болот.

ЖА АКК

Көк чөптөр иммунитет көтөрөт

Көк чөптөрдү өз колубуз менен өстүрүп, тамак-ашка пайдаланган жакшы натыйжасын берет. Ал эми дары катары колдонула турган тарабын дарыгерлер менен кеңешиңиздер.

УКРОПТУН ПАЙДАСЫ

Укроп баш ооруну айыктырат. Укроптун курамында В6, В9, Е, Р, РР, В1, В2 жана С витаминдери бар. Уругунда калий, марганец, жез, цинк, кальций жана натрий баш болгон микроэлементтер бар болсо, сабагында фосфор менен темир бар. Зат алмашууну жакшырткан флавоноид нерв, жүрөк-кан тамыр жана дем алуу органдарынын системаларынын жакшы иштешине көмөктөшөт. Организмдеги ашыкча суюктуктарды айдап чыгып ашыкча салмактуулуктан арылтат. Диабет оорусу менен күрөшүп, организмдеги уюп калган туздарды жоготот.

Укроптун курамындагы бета-каротин көздүн көрүүсүн жакшыртып, тамакка болгон табитти ачат. Бирок кан басымы төмөндөр колдонсо, көздүн көрүүсү начарлайт, баш айланып, кустурат.

Мындан сырткары чакан жашылча бакчаңызга: кинза, райхан, петрушка сыяктуу ж.б. көк чөптөрдү өстүрүп алып, тамак ашка пайдаланып жүрсөңүз ден соолугуңузга көңүл бөлгөн болосуз, натыйжасы жакшы.

ЖА АКК

Сасык тумоо, жөтөлгө миңдин бири...

Медицинада тастыкталгандай, микробдорго каршы мыкты каражат. Кан басымды жөнгө салып, жүрөк-кан тамыр ооруларынан сактайт. Канды тазалап, иммунитетти жогорулатат. Сасык тумоо, жөтөлгө миңдин бири. Элдик медицинада безеткиден арылтып, аллергия, муун ооруларын, рактын алдын алууга, уйкусуздукка жана сөөлгө каршы көмөк көрсөтөрү айтылат.

ЗЫЯНЫ

Ашказан жарасы барларга жана 4 жашка чейинки балдарга сунушталбайт. Анткени алардын ашказанынын былжырлуу чел кабыгы алсыз болгондуктан, сарымсактын кычкыл ширесине эзилип кетүү коркунучу бар.

ӨЗӨГҮ

Жетиле элек кезинде сарымсак өзөк коё берет. Өзөктүн пайдалуулугу сарымсактыкынан аз эмес. Аны салаттарга, тамактарга кошуп колдонуу сунушталат.

ЖЫТЫ

Сарымсакка тиешелүү жытты андагы эфир майы жана аллицин заты камсыздап турат. Аллицин табигый антибиотик (микробдорго каршы каражат) болуп эсептелгендиктен, бул өсүмдүктүн жыты да пайдалуу.

ШИРЕСИ

Бирдей өлчөмдөгү сарымсак менен лимондун ширесин аралаштырып 1 күн тыныктырыңыз. Андан кийин күнүнө 1 чай кашык бул аралашманы 1 стакан сууга кошуп ичип жүрүү керек. Бул ден соолугуңузду бекемдеп, жаштыгыңызды узартат.

ӨСТҮРҮҮ

Сарымсак кумдуу, чополуу, нымдуу топуракта жакшы өсөт. 4-5 жылда бир тишчесинен эмес, уругунан көбөйтүү керек. Бул өсүмдүктүн сапатын жогорулатат. Казып алууга 2-3 апта калганда сугарууну токтотуу зарыл.

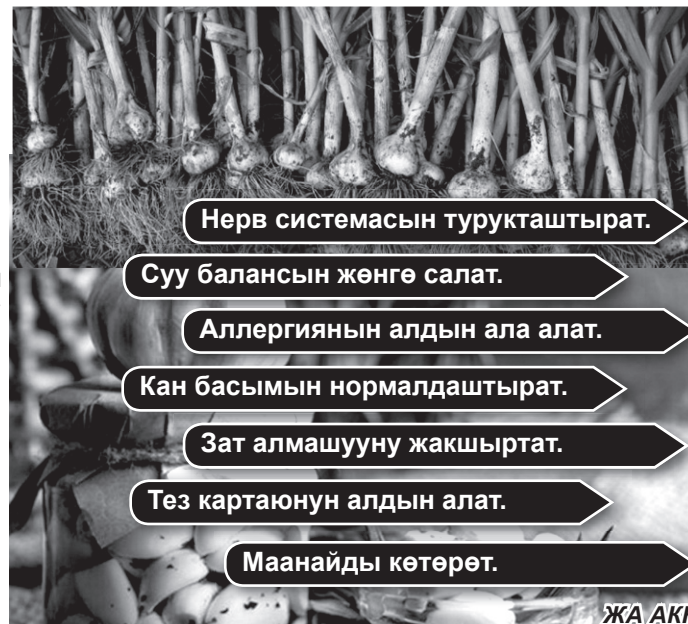
ЧЕСНОКТУН ПАЙДАСЫ!!!

ТАМАККА КОШУУДА

Сарымсак жогорку температурада баалуулугун жоготуп коёт. Тамакка кошкондо чала бышкан же чийки бойдон калганы оң. Туурагандан кийин 15 мүнөт коё туруп анан жесеңиз, анын антибиотик катары таасири жогорулайт.

ООЗУҢУЗ САРЫМСАК ЖЫТТАНЫП ЖАТСА

Жалбыз же лимон кошулган чай ичиңиз. Петрушка, кинзаны чайнап коюу керек. Жалбыз кошулган сагызды пайдаланууга болот.

Нерв системасын турукташтырат.

Суу балансын жөнгө салат.

Аллергиянын алдын алат.

Кан басымын нормалдаштырат.

Зат алмашууну жакшыртат.

Тез картаюнун алдын алат.

Маанайды көтөрөт.

ЖА АКК

Эчки багуунун сырларын үйрөндүм

Мен 2019-жылы "Тоолуу Агро-эко-системаларда Азык-танууну жакшыртуу" долбооруна сүт багытындагы эчки боюнча чакан долбоор жазып, ошонун негизинде чакан долбоорду аткара баштадым.

Бул менин көптөн бери ойлогон оюм болчу. 2019-жылы октябрь айында долбоордун негизинде сүт багытындагы эчки алдым. Бизде жайкысы сүт таңкыс, анткени уйлар жайлоого айдалат. Базардан алган сүт айрым учурда ирип кетет. Ал эчкиден 2 төл алдым. 2020-жылы январда 1 улак, 2021-жылы февралда эгиз төл алдым.

Өз убагында жемин, чөбүн берип, кургак, кышкысын жылуу жерде багам. Тынымсыз көз салып, байкоо жүргүзөм. Сүттөн айран, сүзмө, йогурт жасап, неберелериме берем. Дарылык касиети дагы аябай жакшы.

Коңшуларым жайында 3 маал бир стакандан дарылык үчүн ичишти. Туура тамактанууда, сүттүн пайда-

луулугу боюнча айылдаштарыма, кесиптештериме айтып келем. Эчкиден 1,5 литр эң көп сүт алганда 3 литр сүт алдым, ошол учурда 3 маал саадым.

Менин келечектеги планым сүт багытындагы эчкини көбөйтүү, сүт азыктарын жасоо, туура тамактанууда эң чоң таасири бар экенин элге жайылтуу, туура тамактанууну жолго салуу.

З. ЖУНУСОВА,
Ак-Дөбө айылы,
Аксы району.

Жөжөлөрдүн башын толук сактап калуу алардын багуу шарттарынан түздөн-түз көз каранды. Багуу шарттарына төмөнкүлөр кирет:

- 1) Жөжөлөр туруучу жай;
- 2) Жылуулук жана жарык;
- 3) Тоют жана тоюттандыруу;
- 4) Оорулардын алдын алуу иш-чаралар.

Жөжөлөрдү күрп тоок басып чыгарса, жөжөлөр туруучу жай жана жылуулук менен камсыз кылуу талаптары чечилет. Ал эми инкубатордон чыккан «жетим» жөжөлөрдү багуу бир аз кыйынчылыкты жана убаракерчиликти талап кылат. Алар жөнүндө төмөндө кеңири жазылган.

Жөжөлөрдү багуу

шарттары

Жылуулук жана жарык

Жөжөлөрдүн жашы, жума менен	Абанын температурасы
1	30 – 32°C
2	27 – 29°C
3	25 – 27°C
4	20 – 25°C

Жөжөлөр туруучу жай

Жумурткадан чыккан жөжөлөрдү багуу үчүн биринчи күндөрү бийиктиги 40-60 см болгон ар кандай кагаз коробчаларды, жыгач ящиктерди пайдаланса болот. Ящиктердин ичи таза аба менен алмашып туруу максатында алардын капталында жөжөлөрдүн башы батпагандай тешиктер болушу керек. Бул жаш жөжөлөрдүн дем алуусун жакшыртат. Коробканын 1 м² аянтына бир күндүк 30-35 баш жөжөлөр туура келиши керек. Жөжөлөр улам чоңойгон сайын аянтты чоңойтуу зарыл. Эгерде туруучу жай тар болуп калса, жөжөлөр бири-бирин чокуп ташташат жана алардын өсүшү начар болуп калат.

Жылуулук жана жарык

Тооктордун денесинин табигый нормалдуу температурасы 40°C дан жогору болот. Ошондуктан жөжөлөр жумурткадан чыккандан кийин биринчи жуманын ичинде колдон келишинче аларды 30°C дан жогору температура менен камсыз кылуу зарыл.

Жаш жөжөлөр багылуучу жайдын температурасын билүү кыйын деле эмес, аны жөжөлөрдүн жүрүм – турумуна көз салып байкаса болот.

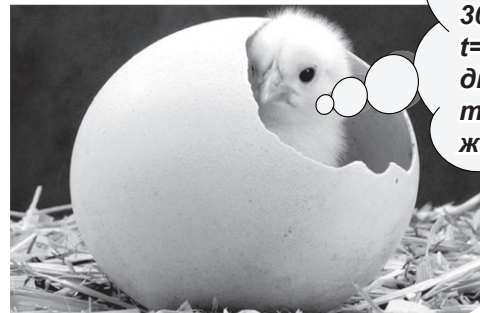
Эгерде жөжөлөр бир жерге үймөлөктөшүп жатканын байкасаңыз, ал температуранын төмөндүгүн билдирет. Мындай учурда кошумча жылыткычтарды пайдалануу керек. Температура өтө жогору болсо жөжөлөрдүн дем алышы оор болуп, ооздорун ачып тоютту жеши начарлайт. Эгерде жылуулукту тезинен калыбына келтирбесек жаш жөжөлөрдүн өлүмгө дуушар болушу күтүлөт.

Жылуулук жетишсиз болсо коробканын 1 м² аянтына канча электр лампочка жылуулугу керектелерин эсептеп, кошумча жылуулук катары колдонсо болот. Жөнөкөй жылыткычты үй шартында жасап алса жакшы натыйжа берет.

Жөжөлөрдү жылыткыч

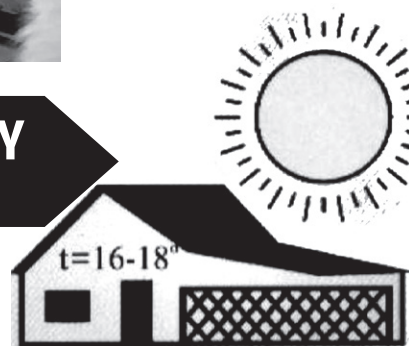
Эң жөнөкөй жылыткычтын түрү болуп банкага салынган электр лампасы эсептелет. Эгерде электр энергиясы жок болуп калса, лампанын ордуна ысык суу куюп, жөжөлөрдү жылуулук менен камсыз кылса болот.

Жаш жөжөлөрдүн өсүшү үчүн жарыкты тууралап туруунун мааниси зор. Биринчи 3 күндө жөжөлөр үчүн жарык 24 саат бою камсыз болушу керек. Бара-бара бул убакытты азайтып, экинчи жумада кадимки күндүн узактыгына тууралоо керек.

Күндү, таза абаны, калың саманга 20-30 см, жылуулугу t=16-18° уктаганды каалайм. Күн тарапта эс алуу жайы менен.

Жөжөлөрдү тоюттандыруу гезиттин кийинки санында берилет.
ЖА АКК

Аракетчил айымдар

Орточо эсеп менен 70-100 сомго чейин бир банкадан пайда таптык.

Август, сентябрь, октябрь айларында 3 миңдин тегерегинде банка даярдадык. Алар, кургатылган мөмөлөр, көк помидор, туздалган бадыраң, приправа ж.б.

Орточо эсеп менен 70-100 сомго чейин бир банкадан пайда көрүп жаттык. Продукцияны кымбат алганда аз пайда таап калып жаттык. Ошондуктан, айылдан жер алып, өзүбүз ортодо жашылча эгип, консервалоону өзүбүз өндүргөн жашылчалардан жабууну туура көрдүк. Андан сырткары коопсуз консервалоо жүргүзүү үчүн ар кандай ууланууларга жол бербөө максатында консервалоо жумуштарын өзүнүн технологи-ясын так сактап жаптык. Куда кааласа эч кандай даттануулар болгон жок.

Аял затын бардык жерде эле күчкө таандык болбогон аруулук, назиктик менен байланыштырышат. Бирок ар бир аялда күч жана өжөрлүк бар. Биз бүгүн өзүбүз жөнүндө кеп курмакчыбыз. Психологдор айтышат, турмуштагы ийгиликтерге жетишүүдөгү биринчи жана негизги кадам - максатты туура коюу. Адамды адам кылган - эмгек. Ийгилик биринчи кезекте биздин туруктуулугубуздан жана эмгекти сүйүүбүздөн көз каранды. Биз - өзүбүздүн ийлигибиздин куруучуларыбыз. Ч. Дарвиндин сөзү бар: «Эгерде сиз жумушту туура тандап алсаңыз жана ага чын көңүлдөн берилип иштесеңиз, кубаныч сизди өзү табат». Кээ бир учурларда кыялын эч качан өзгөртпөгөндүгү үчүн биздин аялдар ийгиликке жетишет. Мисалы, талаа иштерин жүргүзүү убагында элеттик аялдар жашылчаларды, мөмө-жемиштерди консервалоо боюнча өздөрүнүн аракети менен сыймыктаныша турганы байкалат. Кышкы мезгилде ар кандай азыктарга жетүү мүмкүндүгүнө муктаждыктан улам, азыктарды сактоого кызыкдар. Биз үй кожойкеси болгондуктан, албетте андай кезде каржылык көз карандылык да болот. Ошол учурда коомдо орду бар санаалаш инсаныбыздан биз кызыктуу сунуш уктук. «Азыктарды консервалоо боюнча буйрутмаларды алып, киреше тапса болот», - деди ал. Биз болсо, көпчүлүк үй-бүлөлөр азыктарды кышкыга сактап жана консервалай турганын, кичинекей айылдын мүмкүнчүлүктөрүнөн күмөн санап турдук.

Август, сентябрь, октябрь айларында 3 миңдин тегерегинде банка жаптык. Алар, кургатылган мөмөлөр, көк помидор, туздалган бадыраң, приправа ж.б. Орточо эсеп менен 70-100

Консерваланган азыктарды сатуу үчүн инстаграмм баракча ачып, анда кулактандыруу берүү чечимине келдик. Биздин азыктарыбыз алгачкы буйрутма бергендердин купулуна толду дагы, мыкты баа берип, биринен-бирине угулуп, көпчүлүккө жайылып кетти. Буйрутмалар көп болгондуктан консервалап жаткан учурду сүрөткө тартканга да үлгүрбөй калыппыз. Биз көпчүлүктүн көңүлүн өз чакан чарбабызда өндүрүлгөн табигый продукцияларыбыз менен бура алдык. Ошол учурдан бери айыл эмес башка облустан, борбордон түшкөн буйрутмаларды жасап берип турдук. Ошентип, биз керектүү тажрыйбага ээ болуп, өзүбүздүн таза айыл чарба продукцияларыбызды өндүрүү жана алардан ири көлөмдөгү консерваларды даярдоо үчүн азырынча цех курууга максат коюп, ушул эле жылдын март айында «Жийде - береке» кооперативин түздүк. Анын негиздөөчүлөрү Акылай, Севара, Феруза, Рано, Гулсанам.

Албетте ар бир ишкерликти баштоо жана алып кетүү кыйынга турат. Бирок чындыгында, кишинин ийгилиги биринчи кезекте анын өзүнүн ички мотивациясына, бийик максаттарды койгонуна жана аларды ишке ашуусуна умтулганынан көз каранды. Аз убактын ичинде айтылып кеткен жогорудагы жакшы сапаттарыбыз, аракеттерибиз менен күндөнкүгө кадамдарды жасоодобуз. Белгилей кетчү нерсе жергиликтүү бийликтин өкүлдөрү менен иш алып барууда колдоолорду таап жаткандыгыбыз бизди кубандырбай койбойт. Ошону менен бирге «Жалал-Абад регионалдык Айылдык консультациялык кызматы» (ЖА АКК) тарабынан кеңештерди, колдоолорду алуудабыз. Бак көчөттөрдү отургузуу, бак-дарактарды буттоо жана кыйыштыруу, зыянкеч жана илдеттер менен күрөшүү деген темаларда онлайн окууларга катышып, көптөгөн пайдалуу маалыматтарды алып, алар менен тыгыз иш алып

баруудабыз. Ошондой эле, бүгүнкү күндө ЖИА Бизнес ассоциациясына да мүчө болдук. Өзүбүздү өзүбүз каржылоо максатта бүгүнкү күндө 300 жөжө алып багуудабыз. Ч.Дарвин айткандай, өзүбүз берилип иштегендиктен, кубаныч бизди өзү таап жатканына ынандык. Алдыда дагы көп жумуштарды жасоо менен ийгиликтерди багындырабыз деген үмүттөбүз жана алар тууралуу сиздер менен бөлүшөбүз. Биздин максат кирешелүү бизнести гана эмес, адамдарга жана айлана-чөйрөгө пайда алып келген бизнести түзүү, башкача айтканда, тамактануунун натыйжалуулугун жакшыртуу, жергиликтүү элди иш менен камсыз кылуу. Учурда мөмө-жемиш базарынын көпчүлүк бөлүгү ЕС өлкөлөрүнүн продукцияларынан турат. Андыктан Ата Мекендик фермерлердин өндүргөн продукцияларын сатуу үчүн сунуштарын көбөйтүү актуалдуу тема болуп саналат.

Окурмандарга өзгөрүүлөрдөн коркпоону кеңеш кылабыз. Үйдө отура бербей, коомго аралашып, өз ордун тапканга шарттар болгону жакшы. Ошондуктан, бүгүн ийгиликтүү болуш үчүн - өжөр болуш керек. Азыр окуунун жана кайрадан окуунун мезгили экенин, эң башкысы өзгөрүүлөргө даяр жүрүү зарыл экендигин эске сала жүргөнүбүз оң. Жаңы нерсени өздөштүрө билүү - өнүктүрүлө турган сапат болуп саналат. Алган маалыматтын негизинде эң мыкты чечимди чыгаруу жана милдеттерди аткаруу жөндөмдүүлүгү натыйжада силердин турмуштук жолуңарды жана кесиптик, коомдук, жеке жашоодо өзүңөрдү бутка тургуза билүүнүн деңгээлин белгилейт.

Ийгиликтин формуласы - «Ийгилик = максат + эмгекти сүйүү + өзүн-өзү талдоо», силерге Ийгилик!